

Fallet Pontiac

eller "The Will of Pontiac"

Scener från det stora indiankriget's dagar

efter Francis Parkmans dokumentära skildringar,

av Christian Lanciai.

Personerna :

Major Robert Rogers

Major Gladwyn

Kapten Dalzell

Indianhövdingar:

Pontiac

Wapocomoguth

Svarta Öرنen

Flitiga Bävern

Raska Hjorten

Envisa Björnen

Minavavana

Kommendör Sir Jeffrey Amherst

Överste Henry Bouquet

Kapten Norris

en kväkare

Saint-Vincent, en fransk trumslagare

Pierre Laclede, fransk handelsman, grundaren av St. Louis

Saint-Ange de Bellerive, den siste franske guvernören över Illinois

Sir William Johnson, Nya Englands guvernör

pälsjägare

soldater

vaktposter

löjtnanter

korpraler

franskanadensare

kapten Horst (sjökaptен)

matroser

en profoss

en styrman

en sårad sergeant
Paxtonmän (professionella lynchare)
Lancasterpöbel
en bartender i St. Louis
en adjutant
indianer, krigiska och fredliga
Svarta Katten
en officer, hans hustru och hans dotter

Handlingen utspelar sig i staterna New York, Michigan, Pennsylvania, Ohio, Indiana och Illinois samt i Pensacola (Bouquets död) under 1760-talet.

Tillägnas *Hubert Evert*, vars favorithjältesaga detta var.

Anmärkning. Pontiacs död i Cahokia utanför St. Louis i april 1769 anstiftades av en viss Williamson, som därtill lejde en okänd indian. "Svarta Katten" är alltså okänd, men hans stam, Illinoisindianerna, blev nästan fullkomligt utrotad av de andra indianstammarna. Pontiac begravdes av guvernören Saint-Ange. I dramat har skeendena i femte akten möblerats om kronologiskt av hänsyn till den dramatiska formen. Överste Bouquet, indianernas betvingare, dog i själva verket före Pontiac.

förf. anm.

Copyright © Christian Lanciai 1992

Fallet Pontiac

Akt I scen 1. Fort Niagara, 1760.

Major Robert Rogers Män, har ni någonsin sett ett mera svindlande perspektiv? Bortom detta Niagarafall breder en ofantlig vildmark ut sig som är fullständigt orörd. Hela denna okända världsdel tillhör oss engelsmän. Med ära har vi utkämpat ett framgångsrikt krig mot fransmännen och vunnit den mest totala seger som det Brittiska Imperiet någonsin erfarit. Kan någon av er tvivla på, när ni skådar detta magnifika Niagarafall, att det land som vi vunnit måste vara det största och rikaste i världen?

en pälsjägare Ni glömmer en sak, Sir.

Rogers Vad då?

Pälsjägaren Indianerna.

Rogers Vi har inte glömt dem. Vi vet mycket väl att de finns. Men sedan när tar civilisationen hänsyn till halvnakna vildar?

en soldat Med förlov, Sir, fransmännen hade alltid problem med indianerna. De lämnade över landet åt oss nästan med glädje.

Rogers De lyckades dock utrota irokeserna.

soldaten Men det tog hundra år.

Rogers Nåväl, mina vänner, om hundra år har vi säkert lyckats utrota alla andra indianer också som är dumma nog att bråka.

pälsjägaren Faktum kvarstår att de känner landet bättre än vi och är födda och uppväxta i det, vilket vi inte är.

Rogers Men våra barn blir. Med vår kultur ska de nog bättre förstå att härska i landet än halvnakna vildar som frossar i grymhet.

en vaktpost (kommer in) Major Rogers, några indianer önskar tala med er.

Rogers Klokt av dem. Hur många är de?

vaktposten Några hövdingar med några krigare. De är inte mer än en handfull och verkar fredliga.

Rogers För hit dem genast.

vaktposten Ja, Sir. (*ut*)

(*Tre magnifika indianhövdingar träder in under eskort av ett halvt dussin krigare.*)

hövdingen Wapocomoguth Var hälsad, engelsman.

Rogers Var hälsad själv.

Wapocomoguth Vad gör ni i vårt land?

Rogers Fransmännen har lämnat det. Därför tar vi över alla deras fort.

Wapocomoguth Vår hövding Pontiac vill tala med er.

Rogers Låt honom tala.

hövdingen Pontiac Alla gäster till vårt land är välkomna, men vi ser helst att de först meddelar sin ankomst och inte bara tränger sig på.

Rogers Detta är vårt land sedan fransmännen lämnat det.

Pontiac Fel. Det tog hundra år för fransmännen att lära sig att det var vårt land.

Rogers Det kostade er många modiga mäns liv att lära dem det, och ändå lärde de sig det aldrig.

Pontiac Fel. De lämnade landet av respekt för oss.

Rogers Fel. De lämnade landet för att vi tvingade dem till det.

Pontiac De lärde sig samarbeta med oss. Därför kunde de bygga Canada. Engelsmän har aldrig samarbetat med andra.

Rogers Vi vill samarbeta med er.

Pontiac Major, ni är i så fall en klok man. Jag inbjuder er att leva i fred och samarbeta med oss, men då måste ni respektera oss, så som fransmännen respekterade oss till slut.

Rogers (till sin närmaste soldat) Vad tar han oss för? Menlösa idioter?

(*till Pontiac*) Vi vill inget hellre än att leva i fred med alla indianstammar.

Pontiac Låt oss då besegla er goda vilja och vår fred med att röka fredspipa tillsammans.

Rogers (undfallande) Så gärna. (*till soldaterna*) Gör plats inne i fortet. Så långt måste vi gå dem till mötes att vi tar deras ceremonier på allvar. Förolämpa aldrig en indian, men döda honom om han bråkar.

soldaten Ja, Sir. (*går med några män*)

Rogers Vi skall röka fredspipa tillsammans. Får jag fråga vad ni hette, hövding?

Pontiac Pontiac.

Rogers Ett grant namn passande för en grann och imponerande hövding.

Pontiac Vad heter ni själv, engelsman?

Rogers Major Robert Rogers.

Pontiac Ett svårt namn värdigt en hövding för ett svårt folk.

Rogers Jag är inte hövding. Jag är bara major.
Pontiac Ödmjukhet klär den vite mannen bättre än hårdhet och oförsonlighet.
Rogers Kanske det. Kom in i fortet, min vän. (*tar Pontiac vänligt om axeln. Alla indianerna följer med in i fortet.*)

Scen 2. Fort Detroit, våren 1761.

löjtnanten Uppställning! (*Soldaterna stramar upp sig.*) Ni har skött er bra, mina herrar. Majoren är stolt över er, vad han än säger. Här kommer han.

Rogers (gör entré) Lediga! (*Soldaterna slappnar av.*) Mitt värv här är avslutat. Vi har gjort ett magnifikt arbete. Jordens största fria rike åtnjuter en frid och ordning utan motstycke. Vi har vunnit världens största vildmark för civilisationen! Och det är lika mycket er förtjänst som befälets. (*Männen sorlar uppskattande.*)

Med detta ville jag bjuda er farväl. Sköt er väl i min frånvaro, behandla fransmännen som engelsmän, bråka inte med indianerna, och försök vara rättvisa. Det är det bästa råd jag kan ge er. Rättvisan är grunden för all fredlig existens. Det var allt, mina herrar. Några frågor?

löjtnanten Tillåt mig en fråga, Sir.

Rogers Nå, vad är det?

löjtnanten Är verkligen fem hundra soldater en tillräcklig styrka för att upprätthålla ordningen i detta alltför vidsträckta land?

Rogers Min gosse, i ett fredligt land är fem hundra soldater egentligen fem hundra för mycket.

löjtnanten Men om det skulle hända något?

Rogers Vad skulle exempelvis kunna hända?

löjtnanten Tänk om indianerna skulle hitta på att försöka bli av med den vite mannen?

Rogers Löjtnanten är rädd för indianerna. Tillåt mig le. Har vi inte respekterat dem? Har vi inte lämnat dem i fred? Har de någonsin bråkat med oss? Fransmännen hade alltid krig med indianerna. Vi har lärt oss av dem att lämna indianerna i fred.

en korpral Indianerna är missnöjda med nybyggarna, Sir.

Rogers Nybyggarna bryter sig nytt land på egen risk. Vår uppgift är givetvis att skydda dem. Men har de blivit angripna en enda gång sedan vi tog över efter fransmännen? (*tystnad*) Då så.

en soldat (efter en stunds tystnad) Vi litar inte på hövdingen Pontiac, Sir.

Rogers Tror du att Pontiac litar på någon vit man? Misstron är ömsesidig och naturlig men ofarlig så länge man respekterar varandra. Var det något mera? (*tystnad*) Då så. Farväl, mina herrar. (*avtågar*)

löjtnanten Uppställning! (*Soldaterna stramar upp sig.*) Lagg an! (*Soldaterna laddar.*) Skjut salut! (*Salut skjutes i luften.*)

Rogers Lycka till, mina herrar!

soldaterna Lycka till, major Rogers!

löjtnanten Lagg an! (*Soldaterna laddar.*) Skjut salut!

(*Salut skjutes. Majoren försvinner.*)

Scen 3. Ett indianläger två år senare.

Svarta Örnen Den vite mannen klampar fram som en skogseld i vår vildmark och förstör allt liv i sin väg.

Flitiga Bävern Fransmännen gav oss rikliga gåvor för att vi skulle hålla fred, men engelsmannen bara förstör, tar allt ifrån oss och förbannar oss.

Raska Hjorten Engelsmannens eldvatten drar som en farsot bland våra bröder. Varje stam som dricker av engelsmannens eldvatten blir fördärvad.

Envisa Björnen Engelsmannen har visat att han inte har något gott i sinnet. Han tänker bara på sig själv och sitt eget folk. Han struntar i oss. Han har kommit till vårt land bara för att ta vårt land ifrån oss.

Svarta Örnen Han bränner våra skogar, skjuter ner allt vårt villebråd, utrotar alla pälsdjur och jagar oss och våra bröder bort från våra egna marker.

Envisa Björnen De vill bara ha och ta och ingenting dela och ingenting giva. De kommer att förstöra hela landet om de får hålla på.

Pontiac Mina bröder från Canada och från trakterna söder om de stora sjöarna, våra förfäder försökte utrota fransmännen. De misslyckades och blev utrotade själva. Nu är fransmännen borta men vi har engelsmännen i stället, som är värre, hårdare och svårare. Om vi försöker utrota dem, vilket vi måste göra om vi inte vill bli utrotade själva eller se hela vårt land bli förstört, så duger det inte att misslyckas. Vi måste vara konsekventa och lyckas. Varenda engelsman måste utrotas.

Svarta Örnen (efter en paus) Vi lyssnar, o store hövding.

Pontiac Endast på ett sätt kan vi lyckas. Vi måste anfalla alla engelsmännens fort och nybyggen på en och samma dag. Vi måste handla beslutsamt och slå till hårt. Om de överlever eller lyckas fly har de tiden på sin sida och kommer de tillbaka ännu fler än de var. De får inte lyckas fly, och de får inte överleva.

Svarta Örnen Det betyder väl att vi inte får skona någon, inte någon vit kvinna, inte något barn, inte någon gammal och inte låta något hus stå kvar?

Pontiac Just det, Svarta Örnen. Det är vår enda chans.

Flitiga Bävern Hövdingen Pontiac förespråkar ett totalt krig. Finns det alternativ?

Pontiac Flitiga Bävern, de alternativ som finns är följande. Vi kan fortsätta leva i fred med engelsmännen. Då får vi finna oss i att se vårt land och våra förfäders land fortsätta bli förstört, nedbränt, utrotat på djur och omöjligt för oss att leva på. Vi får då finna oss i att ständigt behöva flytta längre bort med våra stammar till trakter där livet blir ännu svårare, blott för att överleva, och där får vi då krig med våra egna bröder. Vi har att välja mellan krig med den vite mannen och krig med våra bröder. Vi kan bara vinna ett krig mot den vite mannen om vi utrotar honom för alltid och helt befriar vårt land från hans närvaro.

Flitiga Bävern Vi har alltså inget val?

Pontiac Nej.

Svarta Örnen Hövdingen Pontiac har rätt. Vi måste ha totalt krig, och vi måste vinna det. Och vi kan vinna det om vår hövding Pontiac får leda det.

Envisa Björnen Led oss i krig, Pontiac.

Pontiac Det är min plikt att leda er och alla våra bröder i ett framgångsrikt krig mot den vite mannen, så att han aldrig mera bär sig naturvidrigt åt. Om han vill leva i vårt land måste han lära sig respektera vårt land och oss förvaltare av landet som människor. Han har varken respekterat landet eller oss. Därför måste vi lära honom en läxa som han aldrig glömmer. Vårt

mål är att utrota alla engelsmän från vårt land. Vi kan aldrig lyckas helt, ty deras fort vid kusten är för starka. Men vi kan lyckas så mycket, att vi återfår våra fria jaktmarker, att vårt storvilt kan fortsätta leva, att våra pälsdjur inte utrotas av rovjakt och så att våra barn får behålla våra förfäders land.

indianerna (uttrycker gillande, samtycke och uppskattning)

Pontiac Vi kan lyckas så mycket, att engelsmännen blir besegrade, erkänner sitt nederlag och blir mera ödmjuka inför oss och inför naturen.

Envisa Björnen (efter en paus) Hövdingen Pontiac har talat klokt. Jag och mina stammar följer honom.

Svarta Örnen Jag underställer mig hövdingen Pontiacs kloka krigsråd med alla mina stammar.

Flitiga Bävern Jag deltar i kriget med hela min stam.

Raska Hjorten Jag ska sprida budskapet om det stora kriget till alla stammar söderut.

Pontiac Då är vi alla överens. Engelsmännen är bara ett tusen i hela landet. Vi kan inte misslyckas. De som inte vill dö måste fly eller kapitulera. Låt oss röka fredspipa tillsammans på det att med oss alla våra bröder må förena sig mot engelsmännen.

(De tänder fredspipan.)

Scen 4. Fort Detroit, maj 1763.

Major Gladwyn Hur många är de?

en soldat (vid palissaden) Omöjligt att säga, Sir, men de blir fler hela tiden. De är säkert dubbelt så många som de var igår.

Gladwyn De kommer aldrig åt oss inne i fortet, men hur är det med nybyggarna där ute?

soldaten Inte en enda finns kvar, Sir. De har bränt upp vartenda hus.

Gladwyn (suckar) Ja, vi såg dem stå som facklor i natt och hörde skriken från kvinnor och barn som skalperades. Knappt en bråkdel kom undan.

soldaten Sir, en pälsjägare är på väg hit. Han har säkert bud från Pontiac.

Gladwyn Är han ensam?

soldaten Ja.

Gladwyn Släpp in honom.

(Porten öppnas för pälsjägaren, som kommer in.)

Kommer du från Pontiac?

pälsjägaren Ja.

Gladwyn Nå, hur ursäktar han nattens blodiga massaker på oskyldiga kvinnor och barn?

pälsjägaren Han begär att ni ska kapitulera. Han låter er lämna fortet oskadda om ni lämnar kvar era vapen och tillhörigheter.

Gladwyn Han menar tydligen allvar.

pälsjägaren Ja.

Gladwyn Han ska få lära sig att han slåss tillsammans med en handfull vildar mot det Brittiska Imperiet. Hälsa honom att vi ger oss aldrig!

pälsjägaren Jag måste varna er. Ett stort indiankrig är under utveckling enbart i avsikt att jaga ut den engelska överheten ur landet.

Gladwyn (skrattar) Ett stort indiankrig! Jo, jag tackar! Hans stora indiankrig skulle i Europa vara som ett uppror i en by. Hälsa honom att vi betraktar hans ambitioner som löjliga.

(Pälsjägaren går. Porten öppnas för honom, och han försvinner.)

soldaten Var det klokt, Sir? Vi har knappast proviant för tre veckor.

Gladwyn Tror du han orkar slåss i tre veckor? Han tröttnar efter några dagar. Jag känner de där blodtörstiga vildarna.

en korpral Sir, de är minst sex hundra stycken där ute, och de är fullt beväpnade med gevär. Deras brinnande pilar sätter lätt våra halmtak och sköra byggnader av trä i brand.

Gladwyn Jag vet, men vi väntar förstärkningar. Flera båtar med proviant och ammunition är på väg hit, och jag ska se till att de skickar en extra konvoj.

korpralen Genom indianernas land?

Gladwyn Engelsmän kan försvara sig. Vi måste lita på att de klarar sig. Annars....

soldaten Annars vad då, Sir?

Gladwyn Annars får vi se om vi lever om tre veckor.

Scen 5. En indianby

Pontiac (i full krigsmålning, halvnaken med stridsyxor och sitt långa svarta utslagna hår)

Ja, vi har inlett utrotningskriget mot den vite mannen, och vi uppmanar alla våra bröder av vilka stammar de än är att följa med oss! Nu är rätta tillfället! Engelsmannen har vuxit sig så stark att han lagt beslag på allt det land som tillhörde våra franska bröder. Fransmännen var alltid vänliga mot oss under deras långa krig mot engelsmännen och överhopade oss med gåvor som bevis på att de önskade fred och samverkan med oss. Efter att engelsmannen berövade fransmännen deras rätt har engelsmannen struntat i oss och bara visat sin önskan att bli av med oss och ta allt land ifrån oss som de tog allt land från fransmännen! Om vi inte utrotar engelsmannen kommer engelsmannen att utrota oss!

en gammal hövding Ge oss ett tecken, store krigshövding.

Pontiac Vi belägrar som bäst engelsmannens starkaste fort, som han kallar Detroit. Våra franska bröder byggde det fortet. Hundratjugo engelsmän försvarar fortet mot sex hundra av våra krigare. Det måste falla såsom alla de andra engelska fortet håller på att falla det ena efter det andra.

hövdingen En seger över små fort och fredliga vita inbyggare är inget tecken. Jag bad om ett tecken. Du vet vad jag menar.

Pontiac (håller fram ett krigsbälte, Wampum) Här är det heliga krigets tecken! Här finns skrivna de heliga tecknen som berättar om Delawareprofetens uppenbarelse. Han fick en kallelse från den Store Anden och sökte honom i fyrtio dagar i vildmarken utan sällskap och utan föda. Till slut uppenbarade sig den Store Anden. Han talade till vår broder från Delaware och sade:

"Min son, hur länge ännu skall du tåla den vite inkräktarens rovlystnad och skövling av ditt heliga fria land? Jag har fått nog av dessa hänsynslösa våldsmäns förstörelselusta och brist på förstånd och helighet. De förstör min fria natur och förbrukar den för att bara lämna svartbränd öken efter sig. Han utrotar mina djur och bränner upp mina skogar. Han införde eldvapen och eldvatten i detta fria heliga land. Med sina eldvapen började han utrota mitt lands fria söner, och med sitt eldvatten förstörde han deras själar. Därför befäller jag dig: han måste utrotas! Och detta budskap ber jag dig att bringa alla dina bröder av vilken stam de än är. De måste alla gå samman mot den vite mannen, ty den vite mannen är så ond, att om han inte utrotas, så kommer han att utrota er."

Så talade den Store Anden till vår broder från Delaware. Och här är bältet med de heliga tecknen som förevigar den Store Andens budskap. Denna heliga Wampum har vandrat omkring bland alla indianstammar mellan de stora sjöarna och Mississippi och Ohio, och alla stammar vill delta i det heliga kriget. Nu är det er tur att även ni ställa upp.

hövdingen (reser sig) Den store krigshövdingen har talat. Ni har sett och hört tecknet. Vi vet alla att endast tecken från den Store Anden i naturen är tillförlitliga. Dina segrar, Pontiac, är ingenting mot detta tecken. Nu tror jag att vi kan lyckas besegra den vite mannen, och vi skall hjälpas åt med att besegra honom. Men våra franska bröder måste vi lämna i fred.

Pontiac Alla våra bröder av alla stammar inser vikten av att vi lämnar våra franska bröder i fred. Endast engelsmän får dödas, men alla engelsmän måste dödas!

hövdingen Den store Pontiac har talat. Hans ord är nu vår lag så länge vårt heliga krig i den Store Andens namn pågår.

Akt II scen 1. Fort Detroit efter tre veckors belägring (30 maj 1763).

löjtnanten Situationen är desperat, Sir.

Gladwyn Jag vet, men vi måste hålla ut.

korpralen Indianerna fortsätter att bli fler varje dag. De är nu minst åtta hundra.

löjtnanten Männen är trötta på att behöva sova sittande och påklädda med vapen i hand. De får löss, sjukdomar och svälter.

korpralen Indianerna ansätter oss dygnet runt. Vi får aldrig vila.

Gladwyn Men vi får aldrig heller ge upp. Jag vet att en konvoj med förnödenheter är på väg hit.

löjtnanten Varför kommer den då aldrig?

korpralen Sir, varje natt får en eller flera delirium av trötthet eller blir galna av skräck. (*Gladwyn tittar på honom.*)

en soldat (lyser upp) Överste! Titta! (*visar ut mot floden. Alla rusar till närmaste tithålsglugg.*)

korpralen Konvojen!

Gladwyn Äntligen!

löjtnanten Aderton båtar med förnödenheter! De är verkligen här!

Gladwyn Något försenade men desto mera välkomna. Nå, mina män, vill ni fortfarande kapitulera och avtåga?

korpralen Båtarna har ännu att komma fram, och deras män och förråd måste komma tryggt in i fortet.

Gladwyn Vi kan täcka dem. Det värsta är över.

soldaten (förskräckt) Överste! Titta!

Gladwyn Vad ser du som inte jag ser?

soldaten Titta på männen i aktern!

(*Alla ser och blir bleka av fasa.*)

löjtnanten Indianer!

korpralen De har tillfångatagit konvojen, och männen måste ro åt dem!

löjtnanten Alla förråden och vapnen hamnar i indianernas läger.

Gladwyn Det är för mycket!

soldaten Sir! Se! I den första båten!

Gladwyn Ja, jag ser. Det är en desperat manöver. Det är männens enda chans, och det är modigt gjort.

korpralen De har lyckats slänga den ena indianen i vattnet, men den andra kämpar. Han drar en av officerarna med sig över bord. Han drar kniv....

löjtnanten Båda är försvunna.

Gladwyn Men de andra fyra kan nu klara sig, och de rör för glatta livet mot oss. Vi måste hjälpa dem! Vi måste täcka dem! Skicka genast ut en avdelning! Inte en enda av dessa fyra modiga får dö!

löjtnanten Ja, Sir! (*skyndar sig ut. Möter i dörren en pälsjägare.*)

Gladwyn (till pälsjägaren) Du ser dystert ut, min vän. Har du dåliga nyheter?

pälsjägaren Tyvärr får jag meddela, Sir, att fortet St. Joseph, Michilimackinac, Ouatanon, Miami, Le Boeuf, Venango, Presqu'Isle och Sandusky har fallit för indianerna.

Gladwyn Alla åtta?

pälsjägaren Ja, Sir.

Gladwyn Och det nionde?

pälsjägaren Fort Pitt håller ännu stånd, men tillsammans med er här är det det enda som finns kvar väster om Alleghanybergen. Hela landet mellan Eriesjön, Ohio och Mississippi är helt i indianernas våld.

Gladwyn Vad vet du mera? Några överlevande?

pälsjägaren Några få undantag, Sir. En från St. Joseph, två från Michilimackinac, ingen från Sandusky och Ouatanon; de flesta, och det är mer än 90 procent, har hänsynslöst massakrerats. Det gäller även civilbefolkningen med kvinnor och barn, med ett undantag.

Gladwyn Det förvånar mig att det gives undantag. Nå?

pälsjägaren Varendra fransman i hela det väldiga landet har skonats. Indianerna bekrigar endast England och engelsmän. Franskkanadensarna tycks ha gjort gemensam sak med indianerna av hämndbegär. Det är kanske de som övertalat indianerna att inleda kriget.

Gladwyn Vad vet du mera?

pälsjägaren Indianerna tycks inbilla sig att franske kungen inte övergivit dem. Pontiac har begärt franska förstärkningar från Illinois, som inte finns.

Gladwyn Där har vi då äntligen en svag punkt hos indianerna. De räknar med franskt understöd, som aldrig kan komma. När de väl får veta det kommer luften att gå ur dem. Pontiac är inte dummare än att han fattar att några tusen indianer inte ensamma kan kasta ut det Brittiska Imperiet ur Amerika. Nå, mina män, vad säger ni om det? Äntligen en ljuspunkt!

soldaten Här kommer de fyra som lyckades fly med sin båt.

(*Dessa störtar in, några svårt sårade, alla helt slut, hjälpta av löjtnanten och andra.*)

Gladwyn Nå, mina tappra vänner, jag förmodar att ni har en uppskakande berättelse att förtälja.

den minst skadade Vi överrumplades av indianerna för två dagar sedan. De var helt enkelt för många. Vi hade ingen chans. Bara två båtar lyckades komma undan. Vi andra tvingades fortsätta hit med indianernas vapen riktade mot våra hjärtan. Vi fyra är väl de enda som haft tur. Alla de andra sextio kommer väl att massakreras. Det är ett blodigt krig, det här.

Gladwyn Och det blir bara blodigare. Aldrig tidigare har indianerna varit så välorganiserade och så grymma. De har massakrerat alla engelska nybyggare mellan Eriesjön, Ohio och Mississippi. Det är bara vi kvar i hela landet.

pälsjägaren Sir, vi vet inte vad indianerna gör med sina fångar. Det kan hända att de låter somliga leva.

Gladwyn Tror du det? Är du så naiv? Nej, min vän, mördar de så många så mördar de alla. (*till de räddade*) Ni fyra är nog de enda i hela konvojen som klarat sig levande.

den räddade Menar ni det, Sir?

en annan (av de fyra) Alla fortan då, Sir? Hade vi inte en kedja av fort här i vildmarken?

Gladwyn Vårt är det enda som finns kvar.

den räddade (de andra tre uttrycker även stor förvåning) Menar ni det, Sir?

Gladwyn Ja, min vän. Indianerna har dragit i gång ett totalt utrotningskrig mot alla vita med engelskt modersmål. Det är fransmännens hämnd för att de förlorade sitt krig. Så dåliga förlorare är fransmännen.

den räddade (byter blickar med de andra tre) Kan ni hålla ut, Sir?

Gladwyn (betänksamt) Det är frågan.

Scen 2. Hos indianerna.

Pontiac Är våra franska bröder här?

en hövding De väntar på att få träffa sin broder Pontiac.

Pontiac Och jag längtar efter att få träffa dem. Må de träda inför mitt anlete.

(*Hövdingen går ut och visar in en grupp franskanadensare.*)

Mina vänner, jag är angelägen om att få veta vad ni har på hjärtat.

kanadensaren Store hövding, vi fransmän är missnöjda med ditt krig. Du säger att ni krigar endast mot engelsmän, men likväl händer det allt oftare, ju längre belägringen av Detroit håller på, att dina indianer uppträder hotfullt inför oss fransmän, tränger sig in i våra hus med lyftad tomahawk och plundrar oss på allt vad vi äger i form av mat. Är det ert sätt att försvara oss fransmän mot engelsmännen?

Pontiac Mina bröder, aldrig önskade vi er något ont, och aldrig har vi tillåtit några övergrepp mot er. De som gjort sig skyldiga till sådant har gjort det helt på egen hand mot vår inrådan. Det är inte bara för att hämnas våra egna oförrätter som vi går i krig mot engelsmän. Det är även för att hämnas era oförrätter. De har trampat ner er liksom de har förtrampat oss. Därför vill vi förgöra alla engelsmän och inte lämna en enda levande kvar. Dess värre har jag hört att det även finns somliga av er som tagit parti för engelsmännen mot oss. Vi vet precis vilka de är, och när vår franske fader er konung kommer hit för att hjälpa oss skall vi peka ut dem för honom så att de blir straffade.

Jag beklagar för övrigt de besvär som vållas er genom kriget genom att vi ständigt måste passera genom era nybyggen. Jag ber er dock minnas det krig för sjutton år sedan som Ojibwa och Michilimackinacstammarna tillsammans med Sax och Foxindianerna utkämpade mot er för att utrota er alla. Vem försvarade er då mot dessa vilda folk? Det gjorde jag i spetsen för mina Ottawaindianer och Wyandoterna, Pottawattama och Shawanooindianerna. Hövdingen Michinac svor högtidligt att han skulle bära er överstes huvud till sitt läger och äta hans hjärta och dricka hans blod. Vem sade till honom, att han, om han ville utrota alla fransmän, först måste döda mig och alla mina krigare? Som jag försvarade er då försvarar jag er idag. Jag är en fransman och önskar dö som fransman. Vi är av samma blod, ni och jag. Hindra mig därför inte i mitt krig. Jag begär ingen hjälp av er, för ni har ingen makt längre mot engelsmännen. Allt jag ber om är mat och förnödenheter i den mån ni kan erbjuda dem. Naturligtvis är ni välkomna att slåss vid vår sida i den mån ni kan och önskar. Det ligger ju i allas vårt intresse att bli av med alla engelsmän så fort som möjligt. Och sedan när vi segrat är det vår avsikt att var och en gå

hem till sin egen by i fred och där bida vår franske fader er konungs ankomst till vårt land. Lev i fred, franska bröder, och jag skall se till att inget ont skall vederfaras er.

(Kanadensarna tittar på varandra.)

Kanadensaren Vi är nöjda med ditt svar, store hövding, och vi litar på er. Och i den mån vi kan skall vi med alla medel hjälpa er i kriget mot engelsmännen.

Pontiac Gott, min franske broder. *(erbjuder honom fredspipan. De röker.)*

Scen 3. Ombord på ett fartyg.

(Det är mörkt. Man ser fartygssidan mot fonden med sjön i bakgrunden.)

profossen Vi färdas genom fiendeland, Sir.

kaptan Jag vet. Skärp bevakningen. Ingenting är farligare än tystnaden.

styrman Vad menar ni, Sir?

kaptan Jag menar, att de förbannade rödskinden är som farligast, när man inte vet var man har dem.

en matros Kaptan! Jag ser små föremål närma sig på vattnet. Det måste vara kanoter.

kaptan (skärper synen) Du har rätt. Ingen säger ett ljud. - Alle man på däck, men ljudlöst. Vi ska ge de satans vildarna ett varmt mottagande. Den här lasten måste fram till Detroit! Annars har vi engelsmän ingenting mer i Amerika att göra!

(Männen smyger tyst omkring, beväpnar sig och fattar posto längs relingen.)

kaptan Inte ett ljud! Inte förrän jag säger till! Inte en enda röd djävel får komma undan med livet! Varenda skott måste träffa en röd mördares hjärta! Vi får inte missa! Tysta och stilla! Låt dem komma fram i månskenet! Låt dem synas riktigt tydligt. Sikta i lugn och ro. Är alla redo? Sakta nu.

(skriker) Fyr!

(Alla skjuter samtidigt. Man hör vilda döende indianrop på avstånd.)

Där fick de så de skrek! Sätt fart på kanonen! Sikta mitt bland kanoterna! Fyr!

(Kanonen avlossas medan de andra fortsätter skjuta.)

profossen De flyr, Sir.

kaptan Hur många blev träffade?

matrosen Jag fick en.

styrman Och jag fick två.

profossen Inalles kanske sexton, Sir.

kaptan Det är för litet. Varenda fördömd indian måste utrotas ur hela det här landet! Annars kan vi aldrig civilisera det ordentligt.

matrosen Sir, en ny fara.

kaptan De ger sig inte, de fähundarna. Vad har de hittat på nu?

matrosen I lovart, Sir. *(Man ser ett rött sken ute till vänster.)*

kaptan Jag ser. De satans djävlar skickar en brinnande flotte på oss. Den brinner bra, men vi seglar förbi den. Den får driva förbi bakom oss. Beklagat, rödskind, vattnet är ett element som det Brittiska Imperiet behärskar bättre än ni. Ni får aldrig fast oss här ute. Vi kommer tryggt fram till Detroit, och Detroit ger sig aldrig.

styrman Vad de ska bli glada i fortet när de får höra om undertecknandet av freden i Paris!

kaptan Ja, och vad alla franskkanadensare ska bli långa i synen! De idioterna trodde på sin franske kung.

styrman Det sägs att fransmännen har börjat hjälpa indianerna.

kaptten De får skylla sig själva. De dör i så fall med indianerna när vi utrotar dem. Och de som överlever får lov att tala engelska i fortsättningen, om de vill överleva.

styrman Det kan bli ett långt krig, Sir.

kaptten Alla krig är långa. Det är därför vi alltid vinner till slut. Vi är segare och klokare än alla andra. Det får världen bara acceptera.

matrosen Den brinnande flottan brinner förbi, Sir.

kaptten Och slocknar med de grymma rödskindens sista hopp om att få utöva sina grymheter i fred. Vi engelsmän är till för att lära dem sluta ta skalper.

matrosen De fanns dock här i landet före oss, Sir. Landet är egentligen deras.

kaptten Så långt har du rätt, min vän, men inte längre. Den rätt de har fördärvar de själva för sig genom sin blodiga grymhet. Kriget kan komma att bli långt, men ju längre det varar, desto säkrare och desto mera förlorar de. Skillnaden mellan oss vita och dem är, att de har ingenting att vinna men allt att förlora, medan vi har ingenting att förlora men allt att vinna. Ty vi är hopplöst överlägsna från början vilka tillfälliga segrar de än vinner.

(Ljuset från den brinnande flottan glider ut till höger och slocknar.)

matrosen Där slocknade flottens sista låga.

kaptten Och Amerikas indianers framtid. Nu kommer vi säkert fram till Detroit. Indianerna är redan slagna.

matrosen Av naturen eller av sin underlägsenhet, Sir?

kaptten Nej, av sitt eget öde.

Scen 4. I en franskkanadensisk stuga.

franskkanadensare 1 Det är en katastrof för oss.

2 Jag trodde aldrig det kunde bli möjligt.

1 Det är ett svek, ett gigantiskt, nesligt svek!

2 Men vad ska vi säga till indianerna?

1 Indianerna krigar ju mot engelsmännen. Där har vi vår enda chans. Vi måste göra allt för att underblåsa deras krig.

2 Ja, vi får aldrig acceptera att Frankrike svikit oss.

1 Men det går bara om indianerna aldrig får veta vad som hänt.

2 Ja, låt oss bevara dem i tron att Frankrike står bakom dem.

1 Låt Pontiac komma.

2 (går till dörren, släpper in Pontiac och hans hövdingar)
Välkommen, store hövding.

Pontiac Vi har bekymmer för er, mina franska bröder.

1 Allt vårt är ert. Alla fransmän står till ert förfogande. Vad är ert bekymmer?

Pontiac Det går ett rykte om att fransmän och engelsmän har slutit fred med varandra och att alla fransmän i Canada hädanefter kommer att tjäna engelsmännen. Jag måste varna er, fransmän, och jag ber låta alla fransmän få veta, att de fransmän som samarbetar med engelsmännen kommer att behandlas som engelsmän av oss. De kommer lika litet att skonas som någon engelsman.

1 Alla fransmän vet detta, store Pontiac. Ingen fransman samarbetar med någon engelsman.

Pontiac Vad gör då fransmän i fortet? Och varför ber fransmän om engelsmäns skydd mot oss? Sannerligen säger jag er, att ni måste besluta er om ni ska vara fransmän eller engelsmän. Alla fransmän skonar vi, men alla engelsmän dödar vi, även om de talar franska.

1 Jag lovar er alla, store Pontiac och alla hövdingar för Wyandot, Shawanoo, Ojibwa, Delaware, Miami, Kickapoo och Pottawattama, att ni inte behöver vara oroliga. En stor fransk armé är på väg upp för St. Lawrencefloden under befäl av vår konung, vår store franske fader, för att driva ut alla engelsmän och återskänka landet åt er och oss. Allt skall bli väl.

Pontiac (reser sig) Gode franske broder, ditt tal är behagligt. Just något sådant önskade vi få höra. Nu vet vi att vi kommer att segra. Vi skall slåss för Frankrike tills det inte längre finns någon i hela detta land som vågar tala engelska. Vänner, låt oss gå. (*Indianerna bryter upp.*)

2 (när de gått) Det var en farlig lögn.

1 Men nödvändig. Nu kanske deras stridsmoral håller så att de verkligen kan ge engelsmännen en läxa.

2 Tror du de kan vinna?

1 Nej, men de kan åtminstone döda så många engelsmän som möjligt. Det gäller att hålla dem i gång. Deras grymhet står på vår sida.

2 Du får dem att offra sig för oss.

1 De offras ändå av engelsmännen.

Scen 5. Fort Detroit.

(Omkring officerarna rör sig vakter, soldater och annat folk.)

Gladwyn Ni är synnerligen hjärtligt välkommen, kapten Dalzell. Hade ni inte kommit hade kanske fortets saga varit all.

Dalzell Jag förstod det när vi kom upp för floden och möttes av indianernas eld från båda stränderna. Hade ni inte fått fred till stånd med Ojibwa och Pottawattami-indianerna?

Gladwyn Ni vet hur indianer är: nyckfulla, förrädiska och lika pålitliga som vatten. De förråder gärna varandra. Ge dem whisky, och de skalperar varandra och glömmer kriget.

Dalzell Vi kanske skulle exportera mera whisky till dem?

Gladwyn På längre sikt blir det deras säkra undergång. Men än så länge belägrar de oss och ansätter de oss dagligen. Pontiac är inte den som ger upp.

Dalzell Vi fick i alla fall alla våra tjugotvå båtar oskadda fram till fortet med bara femton mans förlust.

Gladwyn Nu kommer fortet att överleva.

Dalzell Men varför har ni aldrig gjort något utfall mot indianerna?

Gladwyn De är för lömska. De har ögon överallt och rör sig ljudlöst och osynligt i naturen. Pontiac vet allt och är expert på att anfälla i ryggen.

Dalzell Men nu med era förnyade förråd av mat, ammunition och vapen och 260 extra män kanske vi skulle våga oss på en större räd. Deras läger är ju inte långt härifrån. Vi brände flera läger för dem längs stränderna av Erie.

Gladwyn Jag skulle inte rekommendera ett anfall.

Dalzell Hur kan ni annars bryta belägringen?

Gladwyn Jag inbillar mig att indianerna ska tröttna. Jag hoppas på deras egen inre upplösning.

Dalzell Ni kan få vänta i evighet i så fall. Deras krig är välorganiserat, och Pontiac håller dem samman. Ni måste rikta ett slag mot Pontiacs eget hjärta, mot hans egen by! En djärv attack är kanske allt vad som behövs för att krossa indianernas krigsmoral.

Gladwyn Jag följer inte med. Ni får göra det på ert eget ansvar i så fall.

Dalzell Jag är villig att satsa alla mina två hundra femtio man. Slår vi till nu tror jag att vi kan besegra honom. Han får ju förstärkningar hela tiden. Om vi väntar kanske det sedan är för sent. Det är nu vi har honom inom räckhåll och utan att han ännu är för stark!

Gladwyn Gör som ni vill. Jag lägger mig inte i det. *(De skiljs.)*

en franskanadensare (som obemärkt hört samtalet) De dårarna tänker anfälla Pontiacs läger! Det ska Pontiac genast få veta!

Akt III scen 1.

Engelsmännens attack i mörker.

Dalzell Mörk är natten. Men i denna natt skall Englands framtid i Amerika bli avgjord genom en djärv framstöt, ett definitivt avgörande, ett modigt och beslutsamt steg rakt ut i mörkret. Mina män, vi skall ta vildarna med överrumpling så att de ej mera någonsin skall våga visa sig i landet! Vi skall sopa dem ur skogarna med att förinta deras hjärta, bränna ner den store Pontiacs eget läger! Framåt, mina män! Till storms mot mörkret!

(De rycker fram. Plötsligt genljuder luften av vilda krigsrop från indianer, och man hör gevärseld och ser gevärsblixtar. Männen stupar huller om buller.)

Vad är detta? Vi är ju ej ännu framme ens! Hur kan de vara överallt omkring oss då?

major Rogers Kaptan, de är för många, och de verkar finnas överallt omkring oss.

Dalzell Halt! Vi måste ordna oss och dra oss några steg tillbaka!

(De drar sig tillbaka till utgångsläget.)

en soldat De väntade på oss vid bäcken.

en annan Ja, de visste att vi skulle komma.

(Gevärselden tystnar.)

Dalzell Framåt nu, försiktigt! Bilda formation! Vi får ej blottställa oss öppet för de feiga vildarna!

(Männerna vågar gå framåt igen men med förskrämda blickar omkring sig.)

Dalzell (ropar plötsligt) Samlad attack! Alla på en gång! Nu!

(De rycker an och skjuter vilt omkring sig. Ingenting händer.)

Rogers Var är de?

en soldat Har de stuckit hem?

en annan Har de gått och gömt sig?

(Männerna trevar sig försiktigt fram, helt förbryllade av att indianerna plötsligt är som uppslukade av jorden.)

(Plötsligt bryter indianstormen lös igen med vilda rop och gevärseld men från ett helt annat håll än tidigare. Männerna blir helt förvirrade, försöker fly, springer på varandra, skjuts ner, etc.)

Dalzell Bevara ordningen! Ge inte upp så lätt!

Rogers Kaptan, vi måste retirera. Dessa vildar ser som katter genom natten. Vi har ingen chans mot dem. Vi måste vänta tills det dagas.

Dalzell Ja, men upplös inte ordningen! Vi kan ej fly som harar i panik! Då är vi verkligen förlorade!

en soldat Kapten, indianerna är tusentals på alla håll omkring oss!

Dalzell Tror du inte, fårskalle, jag vet det! Slåss som män! Stå inte där och hoppa! Skjut, för helvete! Försvara er! (*drar sitt svärd och slår de flyende med bredsidan, grälar och försöker tvinga sina män att slåss.*)

en soldat (till Rogers) Vi har ingen chans. Vi måste fly för livet.

Dalzell (skriker) Svik ej ordningen! Fall ej ur leden! Kämpa bravt som män för England och det Brittiska Imperiet och vår civilisation! De är ju bara vildar!

Rogers Sir, vi måste retirera.

Dalzell Ja, men allting i god ordning! Karlar! Bilda formation och låt oss dra oss alla i god ordning och med täckeld från majorens folk tillbaka!

(Några indianer ses smyga fram och ta skalper av redan fallna.)

en sårad sergeant (ser dem) Hjälp!

Dalzell (ser sergeanten) Jag måste hjälpa honom. Annars skalperar de honom levande. (*försöker ensam gå för att hjälpa sergeanten. Blir skjuten. Indianer kommer fram och skalperar honom tyst, snabbt och effektivt.*)

Rogers Vi kan inte hjälpa honom eller någon fallen mer. Tillbaka!

(Engelsmännen lyckas skydda sig tillräckligt för att kunna dra sig tillbaka. När de är borta fylls scenen av segerrusiga indianer som tar skalper. Ylandet och gevärselden fortsätter. Blackout till slut och absolut tystnad.)

Scen 2. Fort Detroit.

Gladwyn (inför en bedrövlig samling svårt sårade, som lyckats komma tillbaka)

Hur många döda och sårade?

Rogers Femtionio, Sir.

Gladwyn Jag varnade kapten Dalzell. Och hur många indianer lyckades ni döda?

Rogers Högst tjugo.

Gladwyn Rena massakern på civiliserade människor från vilda barbarers sida!

Rogers Sir, de var kanske åtta hundra.

Gladwyn Och ni vandrade rakt i fällan med pukor och trumpeter! (*trött*) Nåja, ni visste inte bättre. Hör bara här vad våra spejare har att rapportera som direkt följd av indianernas seger. Berätta för dessa tappra överlevande vad du hört, MacGregor!

MacGregor (en trapper) Pontiac är mäktigare än någonsin. Alla indianer som tidigare ställt sig avvaktande ansluter sig nu till honom. Kriget mot det engelsktalande Amerika har blivit till en nationell angelägenhet för alla indianer.

Gladwyn Förstår ni vad ni har gjort? De är flera tusen starka nu där ute, dessa mordiska vildar med sina skalpeller! Flera av er kommer kanske fortfarande att bli förevigade i form av en skalp dinglande från en skriande kannibals bälte! Vi har att vänta en stormning när som helst. De har oss i sina händer! De behöver bara knipa till ordentligt. Men vi ger oss aldrig. Och om vi massakreras till sista man så kommer det andra efter oss och tar över.

Rogers Vad ska vi göra, Sir?

Gladwyn Jag vet inte. Dessa indianer är som en naturkraft. Man vet aldrig var man har dem eller vad deras nyckfullhet skall hitta på. De slåss med naturen med naturen som medel och

vapen mot oss civiliserade kulturmänkor, som bara lärt sig bekämpa naturen med alla medel. Kampen tycks stå mellan naturen och människan. Och om naturen verkligen bjuder människan spetsen, vad har väl då människan för chanser?

Rogers Sir, vi väntar på order. Vår kapten är fallen, och vi väntar nu order från er.

Gladwyn Vi har ingenting annat att göra än att bara avvakta. Det är bättre att ingenting göra än att göra dumheter. Gå hem och lägg er och slicka era sår. Ät och sov tills någonting händer, ty sedan får ni kanske aldrig sova eller äta mer. I stället blir ni kanske ätna, som kapten Campbell. Det är de enda framtidsutsikter jag har åt er just nu i det här förbannade landet.

Rogers (till invaliderna) Lediga! (*De tågar ut.*)

Gladwyn (eftertänksamt) Fan vet om vi inte borde ha avtågat från början i alla fall! Det var i alla fall indianernas land från början.

Scen 3. Ombord på fartyget.

Mörker och dimma.

matros 1 Man ser inte handen framför sig.

2 Jag känner stanken av förräderi på långt håll.

3 Var det så klokt att låta de där sex irokeserna gå i land?

kapten Horst De var våra vänner. De ville bara besöka sina familjer. Hade vi inte gett dem tillstånd hade de hoppat över bord självmant.

matros 4 Vi skulle ha hållit dem kvar med våld och slagit dem i järn!

kapten Varför det?

matros 4 För deras förrädiska avsikter!

kapten Och om de hade varit oskyldiga?

matros 4 Det vet varenda engelsman att varje indian är en förrädare.

kapten Visserligen är det sant, att endast döda indianer är goda indianer, men likväl kan man inte döda dem utan anledning. Man måste först provocera dem till att göra något dumt.

matros 1 Kapten, jag anar sattyg ute på vattnet.

kapten Skärp bevakningen.

matros 2 Det hjälper inte. Man ser ingenting ändå.

matros 3 Först motvind hela dagen och sedan denna tjocka. Vi kommer aldrig fram till Detroit.

matros 4 (skriker plötsligt till) Indianerna! De är här! I massor!

kapten Skjut, för helvete! Avlossa kanonen!

(*Alla skjuter på för fullt. Kanonen avfyras. Indianer kommer klättrande över bord med knivar mellan tänderna.*)

matros 1 För sent. (*dör*)

(*Striden blir ursinnig och blodig. Både vita och indianer dör, men indianerna blir fler hela tiden.*)

matros 2 Kapten, de är minst tre hundra stycken.

kapten Och vi är bara tolv! Vi har ingen chans! Men vi får inte ge dem fartyget! Spräng skeppet i luften!

en indian De ämnar spränga fartyget i luften.

indian 2 Låt dem göra det i så fall. (*Indianerna lämnar fartyget och hoppar alla över bord igen.*)

matros 3 Det var nära ögat! Hur många av oss är döda?
matros 2 Två och fyra sårade. Men vi dödade sju och sårade minst tjugo.
matros 3 Men de var tio gånger så många. Hur är det med kaptenen?
matros 2 (vänder på kaptenen) Död.
matros 3 Synd. Men vi räddade skeppet.
matros 2 Alltid något.

Scen 4. Ojibwaindianernas hövding talar inför några pälsjägare.

Minavavana Engelsmän, jag är förvånad över er. Ni säger att ni kommer med fred, att ni vill leva i fred med oss. Tror ni då att vi är så dumma, att man kan lura oss så lätt? Ni talar med kluven tunga, som skallerormen, och anklagar sedan oss för att vara opålitliga. Vi är pålitligheten själv. I många år nu har vi hjälpt våra franska bröder i deras krig mot er, och den franske konungen är vår fader. Honom sviker vi icke. Det är ni själva, engelsmän, som velat detta krig mot fransmännen och som startat det, och ni vet mycket väl att vi är den franske kungens barn. Hur vågar ni då bege er in i vårt land och ta för givet att vi ska leva i fred med er, när allt vad ni vill är att ta vårt land ifrån oss?

Vi har fått veta att vår fader konungen av Frankrike är gammal och svag. Kriget mot er har tröttat ut honom så att han har somnat. Medan han sovit har ni stulit hans land Canada ifrån honom. Men vi sover inte, och vi vet att han skall vakna. Och då, hur tror ni då att ni ska få behålla vad ni stulit? Säkert kommer vår fader upp för floden hit till oss och straffar er rättvist och återtar sitt land för att ge det tillbaka till oss.

Engelsmän, ni skall veta, att vi aldrig kan bli era slavar. Om ni kan besegra fransmän så betyder det inte att ni kan besegra oss. Ty vi är ett med naturen. Vi är denna vildmark, dessa stora fria sjöar, dessa oändliga berg och skogar, och vem är då ni att ni skulle kunna göra hela naturen till er slav? Ni är dumma i huvudet, engelsmän, om ni kan inbilla er något sådant.

Jag måste varna er. Den franske konungen visade oss alltid sin aktning och gav oss presenter som tecken på att han var god mot oss. Det har den engelske konungen aldrig gjort. Ni engelsmän har alltid behandlat oss med förakt, spottat åt oss, svurit åt oss och undvikit oss, utom när ni kommit fram för att döda oss. Ingen indian har därför någon anledning att tro något gott om någon engelsman. Därför ligger vi i oupphörligt krig mot alla engelsmän. Emellertid har ni kommit in i vårt land utan vapen med fredliga avsikter och önskar bara jaga och leva. Därför kommer ingenting ont att hända er. Ni har varor som vi gärna vill ha, och därför idkar vi gärna byteshandel med er. Särskilt är vi intresserade av det där koppargyllene vattnet, vad är det ni kallar det?

pälshandlaren Whisky.

Minavavana Ja, just det, whisky. Men jag varnar er. När det kommer till strid står vi på alla fransmäns sida mot alla engelsmän. Jag har talat. Nu kan vi röka fredspipan.
(*sätter sig ned. De röker.*)

Scen 5. Lancaster, Pennsylvania.
Kommendör Sir Jeffrey Amherst och överste Henry Bouquet.

Amherst Överste Bouquet, det här går inte längre.
Bouquet Vad mer kan vi göra än att undsätta Fort Pitt och Fort Detroit?
Amherst Vi kan göra mycket mer. Fortena håller stånd. De kan klara sig på vad de har. Vad vi kan göra är att slåss! Har ni hört vad de gjorde med Sir Robert Davers och löjtnant Robertson?
Bouquet De är visst döda, Sir?
Amherst Ja, de stupade, men de stupade icke i strid. De tillfångatogs och torterades ihjäl, överste Bouquet. De rostades ihjäl över liten eld, överste. De rostades lem för lem, litet i sänder, tills de försmäktade ihjäl av plågorna efter fem dagar! Sedan åts deras hjärtan upp, och deras skalper hängdes som troféer runt vildarnas bälten! Vad säger ni om det, överste?
Bouquet Så gör indianerna även med egna fiender. De gör ingen skillnad mellan indianer och vita därvidlag.
Amherst Men det gör vi, överste Bouquet! Vi är civiliserade människor! Vi tolererar inte barbari! Indianerna har bränt och förstört varje fort mellan oss och sjöarna utom Detroit och Fort Pitt. Det blir er sak att undsätta Fort Pitt. Samtidigt skall vi effektivisera kriget.
Bouquet Hur då, Sir?
Amherst Med vilka medel som helst. Hädanefter är det skottpengar på varje indian. De krigar tydligen helst i skogarna, där de har övertaget, genom att de känner sina vildmarker. Vad tror ni om att jaga indianerna i skogarna med hundkoppel?
Bouquet Varför inte, Sir? Ingen engelsman vågar sig gärna ensam in i en skog där det finns krigiska indianer, och hunden är ju människans bästa vän.
Amherst Just det. Ju fler hundar, desto bättre. Man kan hålla dem i koppel, så stegras deras aptit utan att soldaterna blir efter. En och en kan de röda djävlarne spåras upp med blodhundar och oskadliggöras. Men vi har ännu bättre planer på gång.
Bouquet Sir?
Amherst De tycker ju om att köpa varma filter av den vite mannen. Vi infekterar filter med smittkoppor, och sedan exporterar vi vänligt dessa filter för barmhärtigt låga priser till de entusiastiska indianerna. De må sedan gona sig och ha det skönt i sina varma filter så länge de lever.
Bouquet En djävulsk plan, Sir.
Amherst Det är hårt men rättvist! De steker ju våra officerare över sakta eld!
Bouquet Smittkoppor drabbar inte i första hand deras krigare utan deras barn, åldringar och kvinnor.
Amherst Så hämmar vi återväxten! Så blir vi åtminstone av med dem på lång sikt!
Bouquet Sir, de är känsligare mot smittkoppor än vi.
Amherst Just därför! Så mycket bättre! Hur många familjer har de gjort hemlösa och medellösa i nybyggena med att bränna deras hus, mörda deras fäder, skalpera deras mödrar, kidnappa deras barn och slå deras åldringar? Säkert tusen familjer! Och ni vågar ha skrupler!
Bouquet Det är inte skrupler, Sir. Det är metoden.
Amherst Och vad är det för fel på metoden utom att den kanske är effektiv?
Bouquet Den är ful, Sir. Den är ett slag under bältet.

Amherst Ett slag under bältet! Ni klagar på ett slag under bältet när de flår våra barn, skalperar våra mödrar, äter upp våra fruar och torterar ihjäl våra officerare så långsamt som möjligt!

Bouquet Sir, det är en sport hos dem att utsätta män för mandomsprov. Ju mera smärta en man tål hos dem, desto mer beundransvärd är han i deras ögon. Att utsättas för tortyr är enligt deras sätt att tänka en heder.

Amherst Inte ett ord till, Bouquet! Det duger inte att man tar blodtörstiga fiender i försvar! Ni marscherar i morgon! Och hälsa fronten att hela England är på väg mot de röda barbarerna med hundar och smittkoppor.

Bouquet Ja, Sir. En sak till, Sir.

Amherst Nå?

Bouquet Två vänner har sökt skydd.

Amherst För indianerna?

Bouquet För kriget.

Amherst Nå?

Bouquet Soldaterna vill döda dem.

Amherst Varför det?

Bouquet (öppnar dörren och släpper in dem. Det är två indianer.)

Amherst De är ju indianer!

Bouquet Ja, Sir, men en mohikan och en Cayuga. Mohikanerna och Cayugaindianerna har alltid varit fredliga mot alla vita. Dessa två har sökt skydd hos oss med sina familjer, men våra landsmän vill döda dem.

Amherst Vad begär de? Livvakter?

Bouquet Nej, bara skydd, Sir.

Amherst (ser ner) Nåväl. De ska få livvakt. Jag skall tala med de andra om saken. Gå nu.

Bouquet Ja, Sir. (till indianerna) Ni ska få allt skydd ni behöver. Ingen ska få göra er något ont. (går med indianerna.)

Amherst (ensam, slår näven i bordet) Skrupler! I krig får man inte ha skrupler! Och särskilt inte i krig mot indianer!

Akt IV scen 1. Bushy Run. Indianskrik och krutrök i skogen.

Bouquet Tillbaka! Tillbaka! De är för många! För Guds skull, anfall inte! De är tre gånger så många som vi! Vi har inte råd med fler massakrer! Katastrof! Katastrof!

en korpral Sir, vi har tagit en fånge.

Bouquet En fånge?

korpralen Ja, Sir, en fånge.

Bouquet Och vad tusan skall vi med en enda fånge till när vi har hundra tusen mördare omkring oss i buskarna?

korpralen Det är just problemet, Sir, men faktum är att vi har lyckats ta en fånge.

Bouquet Vi har varken tid eller plats för några fångar! Vi måste ju försvara våra liv mot övermakten! Vad tusan ska vi med fångar till?

korpralen Det är just problemet, Sir.

Bouquet Nåväl, för hit den där stackars fången.

(Fången föres in, en vanlig indian. Ett tjugotal engelska soldater kommer in med honom.)

en löjtnant Här är fången, Sir.

Bouquet Det är ju en vanlig indian!

korpralen Ja, Sir. Vad trodde ni? En eskimå?

Bouquet Var lagom rolig, korpral. Nå, ditt stackars rödskinn, tror du inte vi har nog av alla dina bröder ute i buskarna? Vad tusan ska vi med en till här inne mitt ibland oss? Som om vi inte hade problem tillräckligt!

löjtnanten Sir, vad ska vi göra med fången?

Bouquet Gör vad tusan ni vill! Jag är förbannat trött på hela det här oegentliga kriget!
(lämnar scenen)

löjtnanten Det kallar jag klara besked.

korpralen Vad ska vi göra med honom, löjtnanten?

löjtnanten Jo, en sak är klar. Vi kan ju inte hålla honom. Vi måste ju slåss för våra liv!

en soldat Döda honom!

en annan Ja, låt honom sota för alla våra hundra döda kamrater!

en tredje Det är inte mer än rätt!

en fjärde (till indianen) Din blodtörstige mördare, du och dina vildar håller på att massakrera hela Amerikas fredliga befolkning!

en femte Ni håller på att utrota oss fastän vi aldrig gjort något ont mot er!

en sjätte Allt vi ville var att leva i fred med er!
(Soldaterna uppträder allt mer hotfullt mot indianen, som blir allt mer förskräckt och värjer sig med händerna.)

den första Döda honom!

den andra Ja, låt oss få det undanstökat!

korpralen Vad säger ni, löjtnanten?

löjtnanten Ja, vi har väl inget val. Vi kan ju ändå inte hålla honom.

den tredje soldaten På honom, gossar! Slakta honom!

den fjärde Vi vet ju vad rödskinnen gör med sina vita fångar!
(Soldaterna går på indianen med gevärskolvar och bajonetter utan att vänta på order. Indianen försvinner i deras mitt.)

löjtnanten Stopp! Vänta!

korpralen För sent.

löjtnanten Vad tusan gör ni, era busar? (ingriper och försöker skilja soldaterna åt. Dessa drar sig åt sidan. Indianen ligger i förvriden ställning fullkomligt massakrerad ensam kvar.)

korpralen (undersöker honom) Han är död.

löjtnanten (arg, till soldaterna) Ni är brittiska soldater, inte mänskoslaktare!
(ser sig ursinnig omkring på dem) Ni är här för att kriga mot Pontiacs arméer, inte för att blodigt massakrera en ensam obebäddad indian!
(Ingen vågar säga något.) Ge er av tillbaka till kriget! (Soldaterna skingras. Löjtnanten blir ensam kvar med korpralen.)

Jag önskar det här aldrig hade hänt.

korpralen Pontiac har en förunderlig förmåga att lyckas vända den vite mannens vapen mot honom själv.

löjtnanten Det ska han inte lyckas med i längden! Tillbaka till kriget, korpral!

korpralen Ja, Sir. (försvinner)

löjtnanten Fördömt också! (lämnar scenen. Den döde indianen blir ensam kvar.)

Scen 2. Lancaster, Pennsylvania. Torget med stadsfängelset i bakgrunden.
Några Paxtonmän uppträder som anförare.

1 Det är de fördömda kväkarnas fel. Utan dem hade vi aldrig fått detta fördömda indiankrig på alla fronter.

2 Men det är dock indianerna som för kriget och inte kväkarna.

1 Men kväkarna beskyddar dem!

3 Det är inte rättvist! Vi måste få fria händer mot indianerna!

1 Det finns bara en sak att göra: utrota alla indianer!

3 Ja, utrota alla indianer!

1 Och låt oss då genast börja med dom som finns här i staden.

3 Ja, gör slut på dem!

2 Men de har inget ont gjort. De är kristna, och de har enkom sökt skydd hos oss för att undkomma sina rasfränders krig.

1 Men de är indianer!

3 Ska vi då underhålla dem och göda dem och skämma bort dem bara för att de sedan ska ta våra hustrurs skalper när det blir vår igen? Ska vi låta kannibaler få leva på vårt kristna samhälles bekostnad?

1 Det är vad kväkarna vill!

3 Åt fanders med kväkarna!

1 Kom igen! Låt oss göra processen kort! Låt oss utrota ohyran genast! Till fängelset!

många Till fängelset!

(De drar iväg mot fängelset med facklor och gevär, en uppretad farlig folkmassa av mest råa karlar. En kväkare stoppar dem.)

kväkaren Stopp, mina bröder! Vad ämnar ni taga er till med dessa vapen och dessa arga fysionomier? Er uppsyn bådär ingenting gott.

1 Ur vägen, din skenheliga kannibalskyddare!

kväkaren Ni vill väl inte göra indianerna något ont?

1 *(till sina medlöpare)* Inte vill vi väl göra indianerna något ont? Hä-hä-hä!

(Alla hånskrattar rått.)

kväkaren Mina bröder, ni vet inte vad ni gör! Glöm ej att indianerna här är våra gäster!

1 *(till sina medlöpare)* Kannibalerna är kväkarnas gäster! *(mera hånskratt)*

(till kväkaren) Hör nu här, din imbecilla samhällssabotör utan något vett i skallen, ni kväkare håller på att hjälpa indianerna med att utplåna hela Nya England! Från era trygga bygder i öster, där alla indianer för länge sedan utrotats, predikar ni att inget ont bör göras åt någon indian, medan indianerna längs hela fronten i väster bränner och mördar våra samhällen, män, kvinnor, åldringar och barn! De enda de skonar är galningar som ni, men ni är oåtkomliga för dem, för ni lever i trygghet långt borta från fronten! Så håll käften bara och låt de som duger något till få sköta kriget!

kväkaren Jag förbjuder er, bröder! Dessa indianer i fängelset är från den kristna kolonin i Moravia, de är kristna som vi och ni själva, de har lidit nöd och är mest kvinnor och barn, de har kommit i kläm i kriget, de har sökt skydd här enkom för att rädda sina liv, de sattes i fängelset bara för att det var den säkraste platsen för dem, och så vill ni gå och ofreda dem!

1 Ur vägen, fåntratt! *(slår ner honom)* Kom an!

(Hopen rycker vidare. Kväkaren blir nertrampad och lämnas helt förstörd efter dem.)

kväkaren (när de passerar) Herre, förlåt dem, ty de vet icke vad de gör!

I (vid fängelset) Nu ska de djävlarerna få! (*skjuter upp låset och bryter upp fängelset*)

Kom ut, era djävlar! (*Ingen reaktion. Han skjuter några skott på måfå in i fängelset. Skrik och rop av sorg och förfäran inifrån höres.*)

Kasta in en fackla så att de vaknar! (*En av männen kastar in en fackla.*)

Såja! Nu fick vi ljus i stugan! (*skjuter igen. Mera hemska skrik, mer hjärtskärande än förut.*)

indian I (kommer ut med uppsträckta händer) Skjut inte! Vi är era bröder! Vi är kristna!

I (skjuter kallt ner honom) Hör på den!

3 Framåt, gossar! Gör slut på dem! Låt ingen klara sig!

(*Skaran anfaller och massakern börjar. Man ser indiankvinnor och -barn komma stapplande ut, sårade och döende, medan slakten fortgår. Till slut är alla döda och allting tyst.*)

I Såja! Det var alla! Låt oss nu dra vidare till nästa stad!

(*Hopen hurrar och följer entusiastiskt med honom. De drar bort från scenen.*)

Kväkaren (ensam kvar på torget) Vilket nidingsdåd! Vilket fruktansvärt nidingsdåd! Och de var bara fredliga indianer som ville bli engelsmän som vi! O Gud, kan du låta något sådant ske och låta den vite mannens samhälle bestå?

(*gråter och klagar och slår med knytnävarna mot marken.*)

Scen 3. Fort Detroit, oktober 1763.

löjtnant En indianbeskickning är här, Sir.

Gladwyn Vad vill de?

löjtnant Fred, Sir.

Gladwyn Är det Pontiac själv?

löjtnant Nej, det är en annan av de mindre hövdingarna. Han representerar inte Ottawaindianerna utan bara Ojibwas och Pottawattamies.

Gladwyn Låt oss höra vad han har att säga.

löjtnanten (öppnar dörren) Var så god och stig in, Wapocomoguth.

(*Wapocomoguth, Mississipiindianernas hövding, stiger in med några indianska följesmän.*)

Gladwyn Jag har hört att du önskar fred, Wapocomoguth.

Wapocomoguth Mississaugaindianerna har alltid levat i fred med engelsmännen.

Gladwyn Likväl menar du att du även representerar Ojibwa och Pottawattamiindianernas önskemål.

Wapocomoguth Jag har utvalts av dem för att mäkla fred.

Gladwyn Har ni då tröttnat på att kriga mot den vite mannen?

Wapocomoguth Det är höst, och vintern rycker för varje dag närmare. Vi indianer lever efter naturen, och vi måste anpassa oss efter hennes ordning. Därför är det vår önskan att dra bort härifrån till våra vinterkvarter. Men innan vi drar bort vill vi ha slutit fred med er.

Gladwyn Så ni vill ha fred för vinterns skull. Och vad händer när våren kommer? Angriper ni oss då igen?

Wapocomoguth Jag svarar här för Ojibwa och Pottawattamiindianerna. Den store krigarhövdingen Pontiac får svara för sig själv och för sina Ottawastammar. Vi drar bort för att troligen aldrig mera återkomma.

Gladwyn Ni har säkert de bästa avsikter i världen, Wapocomoguth, men jag litar inte på Pontiac eller de andra hövdingarna. Jag sluter gärna vapenstillestånd med er, men hälsa Pontiac och de andra, att vi aldrig kommer att ge upp, att vi alltid kommer att ta in nya förråd och vapen hit, att vi ständigt får nya förstärkningar, och att vi ämnar krossa Pontiac och Ottawastammen om någon vågar angripa oss igen till våren.

Wapocomoguth Det är gott. Låt oss röka fredspipan som tecken på den bestående freden mellan engelsmän och Ojibwa- och Pottawattamistammarna. (*Fredspipan tändes.*)

Gladwyn Får jag bara fråga: varför ger ni plötsligt upp så lätt?

Wapocomoguth Den store Pontiac har blivit osäker. Han har fått veta att fransmännen svikit honom.

Gladwyn Han trodde alltså på fransmännens stöd ända tills nu?

Wapocomoguth Ja.

Gladwyn Stackars Pontiac.

(*De röker.*)

Scen 4. Pontiacs läger vid Maumeefloden.

Morris kommer till lägret. Pontiac tar emot honom stående med korslagda armar omgiven av sina krigare. Morris sträcker fram handen, Pontiac vägrar ta emot den. En fransman i fransk officersuniform, Saint-Vincent, som stödjer sig på sitt gevär med kolven mot marken, finns även vid Pontiacs sida.

Saint-Vincent Pontiac tar inte emot någon vit mans framsträckta hand, då han vet att den andra handen döljer en dolk bakom ryggen.

Morris Jag kommer ensam och obeväpnad som fredsambassadör.

Saint-Vincent Du talar för dig själv, men dem du representerar har sämre avsikter än du.

Pontiac Engelsman, du kommer hit förgäves, ty det är Pontiacs erfarenhet att alla engelsmän är gemena lögnare.

Morris Jag ljuger inte när jag säger att fred har slutits med Ojibwa- och Pottawattamistammarna.

Pontiac Men du ljuger när du säger att du kommer med fred. Engelsmän vill köpa land av oss för att sedan fördriva oss från landet och ständigt tvinga oss längre bort. De tar för givet att vi fria män av vidderna kommer att dö ut. Själva tar de inget ansvar för sin delaktighet i vårt fördrivande. De skänker oss whisky och rom i obegränsade mängder och sprider sin fläckiga sårsjuka bland oss så att vi dör, och så säger de att vi dör ut av naturliga skäl.

Morris Store Pontiac, alla engelsmän är inte sådana.

Pontiac Nej, men de flesta är. Och alla är de lögnare eller också naiva bedragna offer för deras hövdingars lögn. Ni säger att fransmännen har lämnat Amerika och slutit fred med er. Här är ett brev från New Orleans som säger motsatsen! (*visar upp ett brev som han överräcker åt Morris.*)

Morris (läser) "Er franska fader är varken död eller fallen i sömn. Han är redan på väg med sextio stora skepp över havet för att hämnas på engelsmännen och utrota dem från Amerika."

Store Pontiac, detta om något är tyvärr en lögn.

Pontiac Vad vågar du öppet säga, din fräcka lögnare?

Morris Det är en lögn påhittad av förbittrade franska kanadensare för att locka er i fördärvet i ett ödesdigert krig mot oss. Fransmännen hatar oss så intensivt att de inte tvekar inför att skicka oskyldiga indianer i gagnlösa självmordsattacker mot oss.

Pontiac Skulle fransmännen vara lika stora lögnare som engelsmännen?

Morris Jag är rädd för det.

Pontiac Men vem kan vi då lita på?

Morris Ni kan bara lita på freden.

Pontiac Engelsmännens fred, som kommer med sprit och smittkoppor för att utrota oss mera effektivt än rättframt krig?

Morris (ser ner och skäms)

Saint-Vincent Han skäms för sitt vita folk, store Pontiac.

Pontiac Om han inte har något bättre att säga kan jag inte skydda hans liv mot mina krigsmän.

Morris Jag ska säga vem ni kan lita på, store Pontiac.

Pontiac Nå?

Morris Ni kan inte lita på en enda vit man i hela Amerika. Den vite mannen har bara kommit hit för att ta ert land ifrån er, och när han lyckats utrota er kommer han att starta inbördeskrig mot sig själv. Den vite mannen har bara kommit till Amerika för att förstöra Amerika. Lita därför aldrig på någon vit man.

Pontiac (förundrad) Äntligen talar du ett språk som jag förstår. (*gör ett tecken åt en krigare. Denne kommer fram, och Pontiac får en illa medfaren bok av honom. Pontiac ger denna åt Morris.*) Här får du en gåva av oss.

Morris (bläddrar i boken, är förundrad) Var hittade ni den?

Pontiac Hos en död engelsk officer. Förklara vad det är.

Morris Det är Shakespeares samlade verk.

Pontiac (oförstående) Shakespeare?

Morris Vår klokaste man i England. Här är alla hans tankar.

Pontiac Finns det engelsmän som tänker?

Morris Det har åtminstone funnits.

Pontiac Gå hem i frid, engelsman. Inget ont kommer att vederfaras dig. Och säg till ditt folk att de gör bäst i att fara hem till England och tänka, som den där kloke mannen.

Morris De kommer att skratta åt mig och åt er, som de först skrattade åt Shakespeare.

Pontiac Endast dårar skrattar, men förr eller senare sätter de skrattet i halsen. Vi föraktar skrattande dårar, och vi dödar dem lika lätt och urskiljningslöst som skadedjur, men vi vördar tänkare och gudomligt vansinne, som inte skadar någon människa. Men ni engelsmän skadar alla genom ert ha-begär. Hela världen kommer att hata er en dag och bekrija er tills er makt har krossats. Vi indianer vill bara ha frihet, men ni engelsmän vill bara ha makt. Makten är frihetens fiende. Ni blir aldrig fria själva förrän ni förlorar all makt.

Morris Jag ska hälsa det till mina bröder.

Pontiac Gör det. Gå.

(*Morris går.*)

Saint-Vincent Nå, Pontiac, tänker du fortsätta kriga?

Pontiac Har vi något val? Även den engelsmannen var blott en engelsman, och även om han förstod sin tänkares bok så var han ganska ensam. Även du, fransman, är ensam. Majoriteten av de vita förblir ändå lika destruktiva för oss, vårt land och vår framtid.

Saint-Vincent Du har rätt, store Pontiac.

Scen 5. Illinois, Fort Chartres.

Pierre Laclede Indianen är här nu.
Sainte-Ange Måste jag träffa honom?
Laclede Det är lika bra att få det undanstökat.
Sainte-Ange Varför kommer han? Vet han inte att vi slutit fred med engelsmännen? Vi vill inte ha mera bråk nu. Be honom dra med sin krigsgalenskap åt helvete.
Laclede Pontiac är en alldeles för klok man för att ägna sig åt krigsgalenskap.
Sainte-Ange Vad har han då ägnat sig åt hittills? Barnomsorg? Åldringsvård?
Laclede Han står fortfarande i spetsen för aderton indianstammar, och alla indianer ser upp till honom.
Sainte-Ange Hans sak är förlorad. Han och hans män har mördat två tusen vita och gjort dubbelt så många hemlösa. I det framtida engelsktalande Amerika kan han aldrig bli betraktad som något annat än en laglös mördare.
Laclede Säg det till honom, så kanske han fattar det.
Sainte-Ange Jag vill inte reta honom.
Laclede Han är inte den som låter sig retas.
Sainte-Ange Nåja, jag får väl träffa honom då. Men ingenting gott kommer att följa av vårt möte. Det blir bara värst för honom själv.
Laclede Jag tror han är medveten om det. Jag tror att allt vad han begär är klara besked. Det har han väl rätt att få.
Sainte-Ange Visa in honom. (*Laclede går.*)
Det här blir mitt livs pinsammaste stund. Frankrike har offrat Amerika och indianerna åt engelsmännen för en tarvlig fred, och jag är den som måste förklara Frankrikes förräderi mot Amerika för indianernas äldste hövding, medan engelsmännen har fria händer att utrota indianerna med rom, whisky och smittkoppor. Varför är jag fransman! (*Pontiac stiger in.*)
Välkommen, store hövding.
Pontiac Jag hälsar dig, indianernas vän av Frankrike.
Sainte-Ange Vad vill du?
Pontiac Jag ser att fransmännens flagga fortfarande reser sig över Illinois.
Sainte-Ange Det är bara tills engelsmännen kommer.
Pontiac Kommer de?
Sainte-Ange Överste Bouquet har lagt under sig hela Ohio och pacificerat Delaware, Shawanoo och Miamifolken. Förr eller senare kommer de hit, och då måste vi avtåga.
Pontiac Ger Frankrike upp så lätt?
Sainte-Ange Min vän, de flesta fransmän är oskyldiga. Det är de som har makten som har givit upp så lätt.
Pontiac Så de offrar alla Amerikas indianer och alla Canadas fransmän bara för att det är bekvämt för dem?
Sainte-Ange De har inget annat val. Det kostar för mycket att bevara Amerika franskt.
Pontiac Så fransmännen har sålt Amerika för pengar?
Sainte-Ange Det kan man säga.
Pontiac (ger upp) När engelsmännen påstod att de besegrat er kunde vi inte tro dem. Vi trodde att de ljög, som de alltid brukar göra. Vi trodde aldrig att ni fransmän, som vi tjänade så troget

och stred för i så många år, skulle överlämna vårt land åt engelsmännen. Vi trodde aldrig att ni skulle kunna lyda engelsmännen, när de förbjöd er att skicka handelsmän till våra byar för att erbjuda oss vad vi behövde. Ni fransmän har visat er vara som kvinnor, och ni övergav oss utan ett ord och lät våra kvinnor och barn frysa och svälta ihjäl medan vi fortsatte offra våra liv för er utan att veta att ni redan hade svikit oss. Vi klarade oss alltid bättre utan er, men vi hjälpte er därför att vi trodde att ni stod på vår sida. I stället sålde ni vårt land åt engelsmännen för pengar, ett land som ni aldrig ägde själva och som ni aldrig hade rätt att sälja eller ge bort. Ni har givit engelsmännen makt att med sina lagar utrota oss, Amerikas fria röda folk, som de vill. De mutar nu alla mina återstående krigare med rom i överflöd, och mina krigare dricker det utan att ana att det blir deras död, men engelsmännen vet att det blir deras död, och därför skänker de ut rommen gratis. Fransmän, jag beklagar er, ty ni är sämre än engelsmän. (*går*)
Saint-Ange (ensam, efter en stunds begrundande) Det värsta är att han har rätt.

Akt V scen 1. St. Louis. En ölstuga.

Alla dricker. Klientelet består enbart av förfallna individer,
engelsmän och fransmän såväl som indianer.

Två pälsjägare sitter vid ett bord mitt emot varandra och dricker.

pälsjägare 1 (Jack) Har du gjort några bra affärer på sistone?

pälsjägare 2 (Tom) De flesta indianer är fortfarande lättlurade. Få av dem har fattat hur det här med våg och vikt egentligen fungerar. I vanliga byar är det ingen som fattar hur den vite mannen väger upp tre pund skinn så att det bara väger ett pund.

Jack Och så törstiga är de satans djävlar att de ger vad som helst för lite rom. Krögarna gör lysande affärer på att blanda ut en del rom åt indianerna med två delar vatten. De dricker bara desto mer och betalar fullt pris ändå.

Tom Ja, när de där bastarderna är utrotade blir det svårt för alla Amerikas skojare att försörja sig.

Jack Men än så länge går det, om man bara är en smula metodisk. Det lönar sig fortfarande att skjuta indianer. På sina håll får man fortfarande 134 dollar för varje indianskalp av män över 10 år och 50 dollar för varje indiankvinnoskalp över 10 år.

Tom Är det möjligt?

Jack Det är bara i de fredligaste trakterna österut, där det inte längre finns några indianer, som freden är känd. Men det gäller att inte skjuta vilka indianer som helst i onödan. Bara fullt utvecklade blekansiktshatare kan man skjuta med gott samvete, och bara de gamla, som inte längre krigar eller arbetar, lönar det sig att ta skalper av, ty dem kan man heller inte lura.

Tom Men ingen har lyckats döda Pontiac.

Jack Nej, han lever ännu, och så länge han lever går ingen vit man säker i Amerika.

Tom Jag har ett hett tips. (*sänker rösten*) Han har klarat sig så här länge bara för att han hållit sig undan i vildmarken. Men nu är han på väg hit.

Jack Varför det?

Tom För att träffa guvernören. De ska besegla freden tillsammans.

Jack Tror du på det? Tror du att Pontiac någonsin kan sluta fred med någon vit man?

Tom Han kan ge sken av att göra det, men han kan aldrig mena det.

Jack Det är precis min åsikt.

Tom Således förblir han livsfarlig så länge han lever.
Jack Och tänker du låta detta tillfälle passera?
Tom Aldrig. Saken är den att ingen vit man kan döda Pontiac. Då skulle det genast bli indiankrig igen.
Jack Hur ska man då döda honom?
Tom Det finns bara en möjlig metod. Jag har tänkt över saken länge. (*lägger handen om en flaska, sänker rösten ytterligare*) Det finns några törstiga indianer som inte har medel att betala för sin sprit. De skulle göra vad som helst bara för att få dricka ihjäl sig under så lång tid som möjligt.
Jack Du tror att det går att övertala en indian till att mörda Pontiac?
Tom Det är enda sättet. Alla vita skulle välsigna dådet, och bara indianer skulle få skulden.
Jack Det är genialiskt.
Tom Det är i alla fall värt ett försök. (*får syn på en indian vid bardisken.*) Kolla in den där. *indianen (till bartendern)* Jag säger dig att jag behöver sprit!
bartendern Inga pengar, ingen kredit, ingen sprit.
indianen Men jag måste ha sprit!
bartendern Betala först vad du är skyldig. Annars blir du utkastad.
indianen Men jag måste ha sprit! Nu!
Tom (till Jack) Där har vi vår man. (*går upp till baren*) Svarta Katten, vill du ha sprit?
indianen (vänder sig om) Ja.
Tom Du får så mycket sprit du vill. Jag betalar. Men i gengäld måste du göra ett jobb åt oss.
indianen Är det svårt?
Tom Nej, det är mycket lätt för en gammal erfaren krigare som du. Det går på ett ögonblick.
indianen Och jag får sedan hur mycket sprit jag vill?
Tom Ja, för resten av ditt liv.
Jack (för sig själv) Det blir inte långt.
indianen Berätta vad jag skall göra.
Tom Kom med här. (*för med sig indianen till bordet. De tre männen sänker rösterna så att ingen hör vad de säger.*)

Scen 2. Hos guvernören.

guvernören Så är då äntligen freden bekräftad med ed. Jag tackar dig, store Pontiac, för att du ville gå oss till mötes å alla dina indianstammars vägnar.
Pontiac Jag hade inte något annat val.
guvernören Dock hoppas jag att du menar allvar och inte bär något agg kvar i ditt hjärta eller några dubbla avsikter.
Pontiac Jag önskar bara ställa några frågor å mitt folks vägnar.
guvernören Var så god.
Pontiac Ni engelsmän ägnar sig åt systematisk utrotning av mitt folk. (*Guvernören vill protestera.*) Hör allt vad jag har säga först. Mitt folk har att välja mellan att uppslukas av ert sätt att leva eller att flytta västerut för att där råka i konflikt med Dakota. De önskar

ingendera. Därför valde de att kriga. Tyvärr kunde jag inte hålla de aderton nationerna samman i mer än femton månader, ty de lät sig mutas och förföras av engelsmännens eldvatten, och hemma dog deras hustrur och barn av engelsmännens smittkoppor. Mot en sådan fiende kunde inte mina tappreste krigare slåss. Ni har vunnit genom er sprit och era smittkoppor. Vad jag vill fråga är detta. Hur tror du, vite man, med all din granna civilisation, att du kan bygga upp ett bestående och lyckligt samhälle på graven av ett fritt och naturligt folk som du har utrotat med sådana medel?

guvernören Är det din fråga?

Pontiac Ja.

Guvernören (efter en paus) Min vän, jag kan bara säga som det är. Det är bara framtiden som kan besvara den. Jag kan själv inte annat än be om ursäkt för mitt folks beteende, väl medveten om hur otillräcklig en sådan ursäkt är. *En* man kan inte be om ursäkt för ett folk om flera miljoner, och de flesta av mitt folk skulle aldrig ens tänka på att försöka komma med någon ursäkt själva. Men här är i alla fall en ensam vit man som ber dig, Pontiac, om ursäkt. Accepterar du den? (*sträcker fram handen*)

Pontiac (tar emot den) Vite fader, varför är ni goda och kloka blekansikten så få? Bland tusen har jag bara mött två eller tre. Varför tolererar ni alla de andra, slöddret och majoriteten av rötägg?

guvernören Också den frågan kan endast besvaras av framtiden.

Pontiac (släpper hans hand) Jag går härifrån utan hat och förbannelse i mitt hjärta. Men ett ord vill jag skänka den vite mannen till avsked. Den röde mannen har aldrig förbannat eller fördärvat sitt land. Allt hat och förbannelse kommer från den vite mannen.

guvernören Tack, Pontiac. (*Pontiac går.*)

Han vet mycket väl att hans folk nu måste gå under, och likväl är han inte det minsta bitter eller hämndlysten. Maken till tålighet och stoicism har jag aldrig upplevat. En märklig man.

(*sätter sig och återupptar sitt skrivbordsarbete.*)

Scen 3. En mörk skog.

Man hör Pontiac sjunga medicinsånger.

Pontiac Den Store Anden härskar över alla andar, alla människor och djur. Hans infall är som vinden men långt mäktigare än orkanen, allt sveps med i kraften av hans vilja; men med samma oförutsägbarhet som hans vilja förorsakar omöjliga omvälvningar på vår jord kan han den andra dagen blåsa från ett motsatt håll och välla motsatsen till allt han satt i gång. Vår Delawareprofet förkunnade den Store Andens vilja när han uppenbarade för oss nödvändigheten av vårt krig, och samma Delawareprofet förkunnade med samma övertygelse att kriget skulle avbrytas och slutas. Vad den Store Anden egentligen menar med sin obeständiga ologiska och outrannsakliga nyckfullhet kan ingen någonsin förstå. Man kan blott följa med som lövet i ett mäktigt skydrags vilja. Det är ändå blott den Store Anden själv som vinner och som får igenom blott sin egen vilja, som ej någon kan begripa.

indianen Sjunger du din dödssång, maktlöse hövding?

Pontiac Vem är du?

indianen Jag kallas Svarta Katten.

Pontiac Du talar med en vit mans tunga. Du är berusad.

indianen Jag vet.

Pontiac Är du utsänd för att döda mig?

indianen Ja. Den vite mannen vågar ej ta risken att låta dig leva.

Pontiac Så den vite mannen mördar mig efter att jag slutit evig fred med honom.

indianen Det är den vite mannens lag.

Pontiac Den vite mannen försvarar sina brott genom lagar som gör att han slipper tänka själv.

indianen Det är den vite mannens lag.

Pontiac Den vite mannens lag är hans etablerade dåraktighet. Den blir hans egen undergång. Men genom att sarga andra skadar han bara sig själv. En fransk präst lärde mig tidigt, att den lider mera och längre som åsamkar lidande än hans offer. Det gör mera ont i längden att göra ont än att lida ont.

indianen Nu talar du med den vite mannens tunga.

Pontiac Jag är bara människa. Även bland de vita fanns det några få kloka religiösa undantag.

indianen Jag hör inte till dem.

Pontiac Nej, du är som de flesta vita påverkad av eldvattnets inflytande.

indianen Det är den vite mannens makt som ingen indian kan motstå.

Pontiac Beroendet av berusningsmedel är den vite mannens förbannelse, olycka och egen undergång. Tyvärr har han dragit in vårt folk i sin egen dödsfälla.

indianen Men hans undergång är ljuv.

Pontiac Är det då ljuvt att vara dåre? Vari ligger denna ljuvhet?

indianen I glömskan av sig själv och alla sorger, i bedövningen och friheten från ansvar.

Pontiac Med andra ord: i självmord. Då föredrar jag livet med dess smärta, med dess friskhet, klartänkthet och frihet i den eviga naturens hägn, där anden finns. Men döden är blott motsatsen till anden, och du förespråkar död, den vite mannens självmordsdyrkan. För mig är det en sjukdom och en icke helig sinnessjukdom. Sådan galenskap är ej ens värd att respektera.

indianen Du kan inte prata bort mig, Pontiac, eller den vite mannen och hans historia. Han är här för att stanna, och vi måste tolerera honom och lyda honom in i döden, ty vi har ej något val.

Pontiac Jo, vi har ett val. Det är lätt att säga nej. Men du har liksom fransmännen låtit dig bli köpt och ej av pengar men av destruktivt berusningsmedel. Det är lägre än ett djurs orenlighet.

indianen Det är vår enda möjlighet att överleva, ty som indianer kan vi inte längre leva.

Pontiac Kan ni överleva då som slavar och som odjur i förnedring i den vite sjuke mannens tjänst? Är det ej blott en lång oändlig vidrig död, att fastna i ett träsk och drunkna outhärdligt långsamt? Finns det något värre öde än att avstå från sin frihet för vanära intill döden?

indianen Den slipper vi ändå inte. Då är det bara att glömma livet. Du kunde inte bli en av oss, Pontiac, du kunde inte följa med oss in i kompromissernas helvete med den vite mannens lag med eldvatten som enda tröst. Du är förlorad, ty den vite mannen har så bestämt. Han kan ej tolerera undantag från spritens och kapitalismens tjänst.

Pontiac Jag är fri fastän jag dör. Men du är död fastän du lever.

indianen Bevisa det! (*höjer plötsligt tomahawken och hugger den i huvudet på Pontiac.*)

Så dö då, Pontiac, i frihet, om du kan. Men du kan aldrig övertyga mig med samma kraft som spriten, som dock är konkret. (*Pontiac faller. Indianen hugger flera extra gånger för säkerhets skull. När Pontiac är död smiter han från platsen.*)

(*Publiken har högst fått se vaga silhuetter.*)

Scen 4. Bouquet svårt febersjuk någonstans i södern.
Han ligger i sin fältsäng i bara skjortan och svettas svårt.

Bouquet (klagar) Jag bad bara om att få bli befriad från det fula indiankriget, inte om att bli förflyttad till den mördande träksödern! (*En adjutant kommer in.*)

Du ser upprörd ut. Vad nytt?

adjutanten Överste, Nya England gör uppror mot London! Det var för den där teskattens skull i Boston.

Bouquet Berätta!

adjutanten En kväll smög sig ett band indianer ut till tefartygen och bordade dem. De slängde allt te över bord.

Bouquet Var det riktiga indianer?

adjutanten Nej, det var amerikanska rebeller. De hade klätt ut sig till indianer.

Bouquet (för sig själv) Nu börjar det. - Du kan gå. (*adjutanten går.*)

Nu börjar det. Nu börjar de vilda amerikanerna kasta ut alla trogna engelsmän från Amerika. De vill beröva England ett tungt ansvar och överta det själva utan att ana vad det innebär. Vi lyckades besegra och pacificera indianerna bara för att sedan tvingas lämna deras land ifrån oss till indianernas mördare och utplundrare. Du sköna nya folk, vad får jag nu för lön för att jag lyckades underkuva indianerna åt er framtid, jag som inte ens fick någon annan lön av engelsmännen än denna usla postering i febersödern? Jag lär väl dö här, glömd av hela Amerika, schweizare som jag är. Nåväl, åtminstone befrias nu den brittiska kronan från all delaktighet i indianernas fortsatta öde. Må de amerikanska republikanerna själva ta ansvaret därför så länge de nu orkar bära det. Jag har skäl att vara nöjd, ty jag har fått min lön: amerikansk dödsfeber i södern för icke önskvärda hjältar som inte tyckte om sitt hjältejobb. (*vrider sig och svettas i sin feber.*)

Scen 5. Ett indianläger.

soldaten Här är det, Sir.

officeren Hur kunde ni finna dem?

soldaten Det tog år, Sir.

officeren Det spelar ingen roll nu när vi har funnit dem. Huvudsaken är att de lever och mår bra.

soldaten Jag måste varna er, Sir.

officeren För vad?

soldaten Er fru och dotter är inte längre helt desamma.

officeren Det tror jag det efter så många år i indiansk fångenskap.

soldaten Sir, jag har varnat er. (*går*)

officeren Varför gick han? Nåväl, det spelar ingen roll. Jag är väntad och har ingenting att frukta. Dessa indianer är fredliga. Det är bara för mig att gå in i lägret och hämta dem. (*går in i lägret.*)

en indian Vite man, du har kommit för att hämta din hustru och dotter. Du är välkommen.

officeren Tack. Var är de?

indianen Här i tältet. (*öppnar tältet. En vit dam och flicka kommer ut. De är klädda som indianer.*)

officeren Mary! (*skyndar fram och omfamnar sin hustru.*) Efter så många år! (*gråter i hennes famn.*) Mary! Känner du inte igen mig?

hustrun Jo. Du var min man.

officeren Och jag är det fortfarande! Jag lever och du lever, och vår dotter lever! Det är det som är miraklet! Efter så många års skilsmässa och efter en så lång fångenskap för er del! Hur ohyggligt ni måste ha haft det!

hustrun Indianerna har alltid behandlat oss väl och med respekt.

officeren Så mycket bättre! (*vänder sig till dottern*) Susannah! Känner du inte igen din pappa? (*omfamnar henne.*)

hustrun Hon talar inte engelska.

officeren Har du inte lärt henne engelska?

hustrun Hon har inte velat tala det. Hon talar bara indianernas språk.

officeren Hustru, vad menar du? Hon är ju vår egen dotter!

hustrun John, varför har du kommit hit?

officeren För att hämta er tillbaka, naturligtvis! Ni längtar väl hem efter tre års fångenskap bland vilda indianer?

hustrun John, vårt hem är här bland indianerna.

officeren Mary, vad är det du säger?

hustrun Vår dotter känner inga människor utom indianerna. Hon känner inget annat liv än indianernas. Du ser själv hur kall och osäker hon är inför dig.

officeren Har ni då förvildats så till den grad att ni inte längre är civiliserade?

hustrun John, det hade varit bättre om du aldrig funnit oss.

officeren Vad är det du säger?

hustrun Sanningen. Vi känner dig inte längre, och vår dotter vill inte veta av den vite mannens värld. Hon vill vara fri, och jag förstår henne.

officeren Fri? Bland dessa vildar?

hustrun De är våra bröder och systrar. Vi har ingen annan familj. Liksom de lever vi blott för friheten med naturen, med vinden, med den fria vildmarken och den fria anden.

officeren Mary, jag känner inte igen dig.

hustrun John, du måste välja. Vi kommer aldrig med dig tillbaka till den vite mannens värld. Antingen stannar du hos oss och blir en av oss, eller också går du ensam tillbaka och låter oss vara.

officeren (*reser sig stelt upp, är fullständigt paralyserad, fattar ingenting, finner inga ord. Efter en stund.*) Finns det inget hopp?

hustrun Vi har bestämt oss.

officeren Jag kommer tillbaka. När jag kommer tillbaka måste ni ha ändrat er.

hustrun När du kommer tillbaka har vårt läger flyttat till en annan plats oåtkomligt för den vite mannen.

officeren Ingenting är oåtkomligt för den vite mannen och hans civilisation.

hustrun Jo, John. Din hustru och din dotter får du aldrig mer tillbaka.

officeren Men varför?

hustrun Fråga Pontiac. Fråga indianen som dödade honom för rom och som avrättades genast. Fråga alla de indianer som dog i indianernas inbördeskrig efter hans död. Fråga den stam som utrotades för Pontiacs mördares skull, för att den vite mannen sade till indianerna vem som hade gjort det. Pejla den vite mannens ondska om du kan, John. Det kan ingen vit man göra. På samma sätt kommer du aldrig mer att kunna finna din hustru och din dotter.

(lämnar honom med sin dotter.)

officeren (står ensam kvar med böjt huvud)

indianen Är den vite mannen nöjd?

officeren (tittar dumt på honom) Vad menar du?

indianen Har han funnit sin hustru och dotter?

officeren (tankspritt) Nej, min vän. Inte ännu. Jag tog fel. En annan gång.

(går nedslagen därifrån. Indianen tittar efter honom och försvinner sedan tillbaka in i lägret.)

Slut.